

Bestil økoplanter i god tid

Man får de bedste jordbærplanter, hvad angår både sort og plantestørrelse, hvis planterne bestilles hos planteproducenterne i god tid – det vil sige et-to år inden plantning

✍️ Nauja Lisa Jensen, HortiAdvice, nlj@hortiadvise.dk

I 2022 var ca. 10 procent af det danske jordbærareal dyrket økologisk, hvilket er en lille stigning fra 2020, hvor det var omkring seks procent. Procentstigningen skyldes dog især, at det konventionelle jordbærareal faldt, mens der samtidig var en lille stigning i det økologiske jordbærareal.

Vi har ikke set tal fra 2023 endnu, men her forventes det økologiske areal at være faldet lidt. Dette sker på trods af, at efterspørgslen på økologiske jordbær har været stigende de seneste år.

Producenternes tilbageholdenhed skyldes nok især bekymring for dyrkningssikkerheden ved økologisk jordbærproduktion. Detailhandelen stiller store krav til kvalitet, holdbarhed og leveringssikkerhed, og især vejret og dets indflydelse på forekomsten af gråskimmel er en af de væsentligste usikkerhedsfaktorer i produktionen.

Tunnel

Problemer med ustadigt vejr kan imødegås ved at flytte produktionen fra friland ind i overdækkede tunneler. Her er jordbærerne beskyttet mod nedbør, hvorved forekomsten af gråskimmel ved rettidig ventilering af tunnelerne falder markant. Men producenterne skal dog være opmærksom på, at dette kan øge risikoen for stigende forekomst af andre skadegørere, som f.eks. meldug og trips, der trives under de varmere og mere tørre omgivelser.

Dyrkning i bundjord

Har man som producent adgang til økologiske arealer med mulighed for vanding og rimelige læforhold, vil en mulig løsning på dette være at plante jordbærplanter direkte i bede i bundjorden for derefter at opsætte tunneler over planterne fra blomstring og frem til efter høst.

Siden januar 2022 skal økologiske jordbær nemlig dyrkes i bundjorden, og produktion af økologiske jordbær i afgrænsede bede er ikke længere tilladt, medmindre du er en af de producenter, som har dyrket på eksisterende afgrænsede bede før den 28. juni 2017. I så fald må produktionen fortsætte på eksisterende arealer frem til den 31.

Tilgængelige sorter

Tilgængelige sorter og plantestørrelser af økoplanter på OrganicXseeds som det så ud i februar 2024 fra planteproducenterne De Kemp og Hof Rabberg GbR Alke Thiesen:

- **Ventebedsplanter**¹ fra De Kemp: 'Allegro', 'Rumba', 'Sonata' og 'Sonsation'.
- **Frigoplanter**² fra De Kemp: 'Allegro', 'Faith', 'Falco', 'Rumba', 'Salsa', 'Sonata', 'Sonsation', 'Verdi' og 'Twist'.
- **Frigoplanter** fra Hof Rabberg: 'Honeoye', 'Korona', 'Mieze Schindler', 'Pegasus', 'Senga Sengana' og 'Vima Zanta'.

¹ WBH/WBL ²A-/A/A2+

To ventebedsplanter direkte fra marken ved planteleverandøren i november. Da økoplanter luges, er der risiko for, at det kan påvirke plantestørrelsen i de år, hvor der luges ekstra meget. Så det er altid godt at besøge planteproducenten, mens planterne endnu står i marken.

december 2031, da der i disse tilfælde er givet dispensation til at omstille og tilpasse en allerede eksisterende produktion.

Øko plantemateriale

Som udgangspunkt skal økologiske bedrifter anvende økologisk plantemateriale, hvis det er tilgængeligt, hvilket kan tjekkes på databasen OrganicXseeds, der administreres af Landbrugsstyrelsen i samarbejde med FiBL. Her kan økologiske bedrifter se, hvilke jordbærsorter og til dels også hvilke plantestørrelser af økologisk oprindelse, der er tilgængelige.

Det er også oplyst, hvem der sælger de udbudte økoplanker. Pt. er der to planteleverandører, som sælger økologiske jordbærplanter i Danmark, nemlig det hollandske firma De Kemp, som i Danmark forhandles gennem Olssons Frø DK, og det tyske firma Hof Rabberg GbT Alke Thiesen. Det er ikke muligt på databasen at se, hvor mange planter, der er til salg, så her må den enkelte producent kontakte forhandleren for nærmere information.

Bestil i god tid

Det er bedst at være ude i så god tid, at den økologiske bedrift kan kontakte planteproducenten, inden økoplancerne bliver produceret, da det derved oftest vil være muligt at få økoplancerne produceret på bestilling. På denne måde er der størst mulighed for at få de planter, som bedst lever op til ens ønsker og behov.

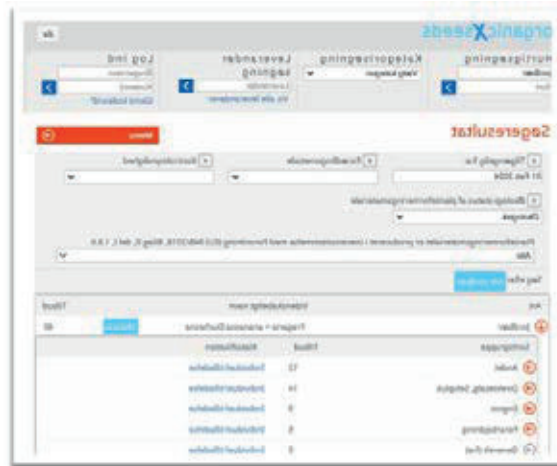
Frigoplanter

De fleste af de økologiske barrodsplanter, som er tilgængelig på OrganicXseeds er frigoplanter af traditionelle kortdagssorter. I boksen ses, hvilke sorter der var tilgængelige ved de to planteleverandører i februar 2024. Det er nødvendigt at kontakte forhandleren, hvis man er interesseret i specifikke størrelser indenfor frigoplanter. De mindste sorteringer af frigoplanter vil normalt ikke have tilstrækkeligt potentiale til tunnel, hvis der plantes og høstes samme år. Her kan man normalt kun regne med de største planter indenfor frigoplanter, hvis man skal være rimelig sikker på et vist potentiale. Ved en tidlig forårsplantning vil ventebedsplanter kunne øge potentialet betydeligt.

Ventebedsplanter

I februar 2024 var økologiske ventebedsplanter tilgængelige på OrganicXseeds af sorterne 'Allegra', 'Rumba', 'Sonata' og 'Sonsation', som alle er fra planteproducenten De Kemp. Ønskes økologiske ventebedsplanter af andre sorter end disse,

Skærmpoint fra hjemmesiden www.organicxseeds.dk med jordbær, som på nuværende tidspunkt er opdelt i fire forskellige sortsgrupper: Andet, direkte salg, engros og forarbejdning. Flere af sorterne går igen i flere af sortsgrupperne.

så tag kontakt til forhandleren et til halvdelen år inden, planterne skal bruges. Derved vil der være en chance for, at planteproducenten har mulighed for at producere ventebedsplanter på bestilling. Kontakt den økologiske planteleverandør, hvis du ønsker at bestille ventebedsplanter med højt udbyttepotentiale.

Minitray- eller trayplanter

I en konventionel tunnel- eller væksthushproduktion bruges typisk minitray- eller trayplanter for at bruge planter med tilstrækkeligt udbyttepotentiale, når der plantes i samme år som høståret. Der er pt. ikke økologiske minitray eller trayplanter på OrganicXseeds, men hvis producenterne er ude i god tid, kan det være, at man

kan få planteleverandørerne til at producere øko-minitray eller trayplanter på bestilling. Der er dog endnu kun få erfaringer med dette, så det er vigtigt at få afstemt forventningerne, inden produktionen sættes i gang.

Klassifikationer

I databasen er afgrøderne opdelt i sortsgrupper, som igen er opdelt i fire forskellige klassifikationer: Nationalt annex 1/ kategori 1, individuel tilladelse/kategori 2, til bekræftelse/kategori 3 og dispensation ikke muligt.

Disse klassifikationer definerer mulighederne for, om man i den enkelte sortsgruppe kan opnå tilladelse til anvendelse af ikke-økologisk planteformingsmateriale. I databasen er jordbær med vegetativt formeret plantemateriale inddelt i fire forskellige sortsgrupper, og i princippet kan de enkelte sortsgrupper godt have forskellige klassifikationer, men på nuværende tidspunkt er alle fire sortsgrupper klassificeret som 'Individuel tilladelse'. Dette betyder, at du som udgangspunkt kan søge om brug af ikke-økologisk plantemateriale, men det er langt fra sikkert, at ansøgningen bliver godkendt.

Hvis der i individuelle tilfælde gives tilladelse, så er det kun til brug af små frigoplanter, som ikke er egnede til en tunnelproduktion med høst i samme år som plantning. Derfor opfordres man som økologisk bedrift med produktion af jordbær i tunneler til i meget god tid inden plantning (et til to år inden plantning) at kontakte planteleverandøren for at bestille økoplanker af den ønskede sort og størrelse. Hvis tunnelerne kan flyttes rundt på den økologiske bedrift, kan man vælge at plante en mindre plante uden tunnel år ét og så først sætte tunnelen op ved begyndende blomstring i høståret. I dette sidstnævnte tilfælde, så vil det være muligt at anvende en mindre plante. ■

Projekt Prosper

- Prosper er et nyopstartet projekt fra oktober 2023, hvis overordnede mål er at udvikle og implementere et nyt dyrkningssystem for øko-jordbær i tunnel.
- I projektet vil der især blive arbejdet med forebyggelse af skadegørere som meldug og trips, der giver udfordringer i både økologisk og konventionel jordbærproduktion i tunnel.
- Projektet har fået tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt Promilleafgiftsfonden for frugtavlen og gartneribruget.
- Prosper står for 'Promote organic strawberry production under protected conditions in Denmark'.

Promilleafgiftsfonden
for frugtavlen og gartneribruget

